

El Govern aprova el Pla territorial de les comarques centrals

El Consell Executiu ha aprovat avui definitivament el Pla territorial de les comarques centrals. El Pla ordenarà el creixement urbanístic de les comarques de l'Anoia, el Bages, Osona, el Solsonès i el Berguedà amb els objectius següents:

- **Potenciar la centralitat territorial i econòmica i l'accessibilitat d'aquestes comarques**, que tenen una posició estratègica en els eixos sud-nord i est-oest de Catalunya.
- **Ordenar el creixement econòmic i demogràfic** que es pugui produir els propers vint anys i que pot convertir incrementant de manera destacada el pes d'aquesta àrea sobre el conjunt de Catalunya.
- **Fomentar el desenvolupament d'àrees urbanes potents** al voltant d'Igualada, Manresa i Vic considerant també polaritats susceptibles de tenir un creixement important ciutats com Solsona, Cardona, Berga, Torelló o Manlleu, entre d'altres.
- **Potenciar els eixos de comunicació verticals**, com la C-16 i el tren de Puigcerdà, **i horitzontals, com els eixos transversals viari i ferroviari**, amb l'objectiu d'assegurar una estructura nodal que vertebrï tot el territori i faciliti l'activitat econòmica.
- **Preservar el sistema d'espais oberts i el paisatge** tot connectant i integrant els espais lliures d'urbanització.

El Pla territorial de les comarques centrals té la voluntat de protegir l'entorn, evitar la dispersió urbana i reforçar les principals ciutats com a centres de serveis per tal de garantir el benestar de la població.

Durant el període d'informació pública, el Pla ha rebut un total de 6 informes, 5 al·legacions formulades pels Consells comarcals i 72 per ajuntaments de l'àmbit. Igualment, 49 institucions i 420 particulars del territori han presentat també al·legacions. Aquest conjunt d'escrits s'ha analitzat i les seves sol·licituds s'han incorporat tant com ha estat possible. A banda d'aquesta preceptiva exposició pública, i per tal de garantir el màxim acord amb el territori, el Pla va ser sotmès prèviament a consulta pública durant tres mesos, durant els quals un total de 84 institucions i particulars van presentar suggeriments.

Paral·lelament, el Govern està treballant també en els plans que desenvolupen àmbits específics d'aquest territori com són els plans directors urbanístics del Pla de Bages, que va ser aprovat definitivament l'octubre de 2006, o el de la Conca d'Òdena, actualment en fase avançada d'elaboració. Així mateix, s'ha aprovat definitivament el Pla de les colònies industrials del Llobregat i es troben en redacció els plans de la Plana de Vic i el de les colònies industrials del Ter.

Les Comarques centrals: perspectives de creixement

Les cinc comarques centrals són l'Anoia, el Bages, Osona, el Solsonès i el Berguedà. Es troben ubicades entre el prepirineu, la serralada transversal i la prelitoral i emmarcades pels rius Cardener-Llobregat, Anoia i Ter-Congost, comparteixen característiques comunes. Una orografia complexa ha dificultat històricament les comunicacions i ha comportat l'existència d'amplis espais oberts on l'agricultura –o la silvicultura al Solsonès i al Berguedà– manté un protagonisme important. Igualment, en aquesta zona es troben àrees d'antiga industrialització sotmeses a uns processos de reconversió que encara no han culminat.

A més, les cinc comarques posseeixen una estructura urbana potent i, totes elles en conjunt, podrien acollir, si es manté el creixement econòmic en els propers anys, uns creixements demogràfics significatius, conseqüència tant de la seva proximitat a l'àrea central metropolitana, com de la millora de l'accessibilitat que vindrà de la mà de les noves infraestructures de comunicació nord-sud i est-oest.

La Catalunya central té unes dinàmiques socials i econòmiques prou satisfactòries en conjunt. Té també una bona situació geogràfica que li permet jugar una funció vertebradora del conjunt del país que propicia millores en l'accessibilitat del territori i compta també amb un ric patrimoni natural, paisatgístic i cultural.

Aquestes característiques i circumstàncies tenen una importància cabdal en la realitat que aborda el Pla territorial. El Pla territorial de les comarques centrals té l'objectiu d'ordenar aquest territori per tal de garantir-ne el desenvolupament de la manera més eficient i sostenible i preparar-lo per a un possible creixement significatiu.

Per a assolir aquests objectius, el Pla se centra en els tres sistemes bàsics de l'estructura i la funcionalitat del territori:

- A. Assentaments urbans.
- B. Espais oberts.
- C. Infraestructures de mobilitat.

A. Assentaments urbans

Es plantegen tres objectius estratègics:

- **Reforçar la xarxa urbana i ordenar el creixement urbanístic**
- **Limitar la dispersió de la urbanització**
- **Potenciar i diversificar l'activitat econòmica**

Reforçar la xarxa urbana

La primera línia d'actuació suposa orientar els desenvolupaments urbanístics cap a les viles i ciutats amb major i millor capacitat d'acollida. Així, orientant els creixements

urbans cap a un model més compacte i que reforci la xarxa urbana del territori, serà possible dur a terme polítiques d'habitatge eficaces i urbanísticament integrades, propiciar la convivència d'activitats i habitatge a les àrees urbanes, reduir la mobilitat obligada i facilitar el transport públic mitjançant, precisament, la polarització i la raonable compacitat dels assentaments.

Les comarques centrals acullen 165 municipis. D'aquests, el que té més pes demogràfic és Manresa amb més de 70.000 habitants, seguit d'Igualada i Vic que superen els 35.000 habitants. Al costat d'aquests tres grans centres, s'ha de tenir en compte que hi ha 99 municipis amb una població inferior als 1.000 habitants i d'aquests, 76 inferior als 500.

Aquesta composició del territori fa convenient un planejament que permeti potenciar l'estructura comarcal i fixi població i llocs de treball al voltant de certs municipis, tot minimitzant la mobilitat obligada i facilitant la prestació de serveis. Aquesta estratègia fomenta l'estructura nodal del territori i estableix uns marcs de desenvolupament urbanístic adequat a les característiques de cada nucli.

El Pla també vol orientar la cooperació intermunicipal en la gestió del territori principalment per a la creació de sòl per a activitat econòmica i per a habitatge protegit, mitjançant la definició de dinou àmbits caracteritzats per la presència d'un sistema urbà clar i/o per l'homogeneïtat de les condicions territorials. Així, proposa d'articular el territori en els següents sistemes urbans:

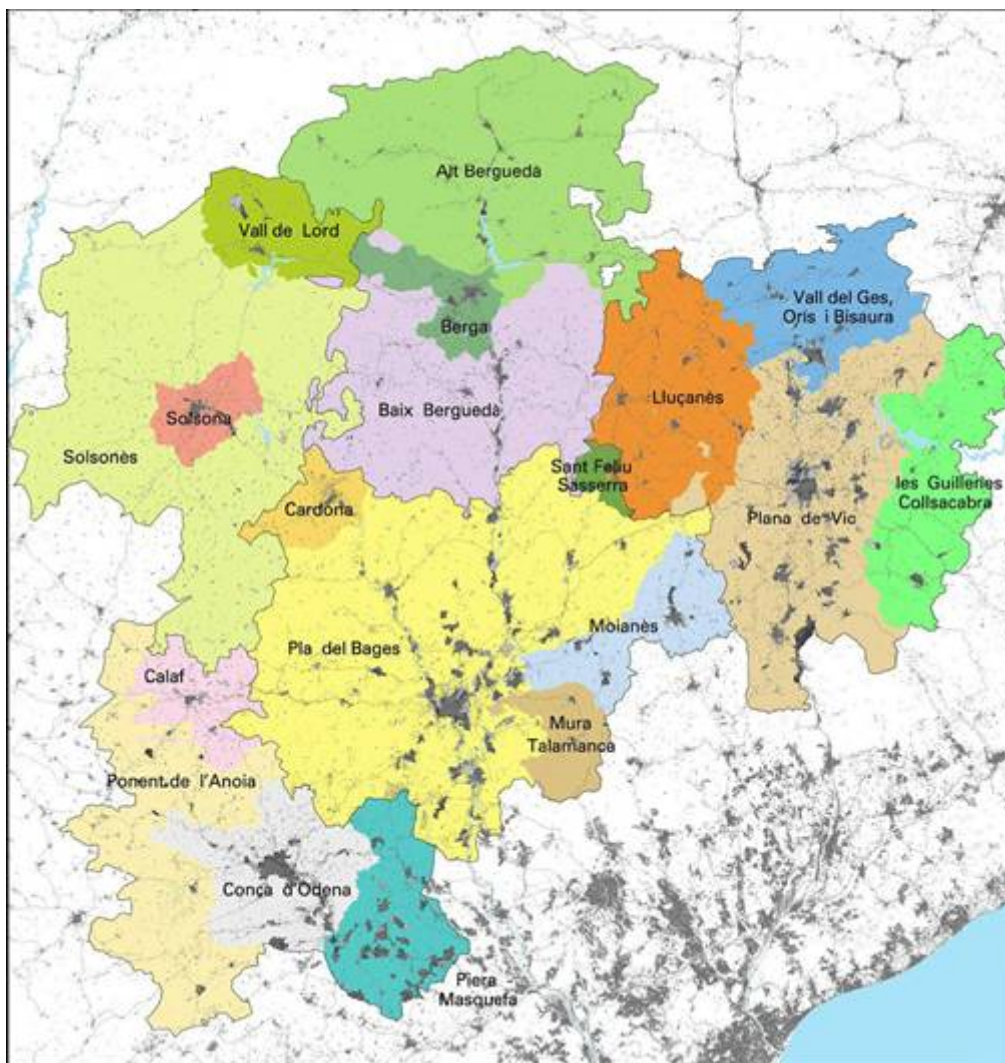
Anoia: àmbit de la Conca d'Òdena, àmbit dels Hostalets de Pierola-Piera-Masquefa, àmbit de Calaf, àmbit de ponent de l'Anoia.

Bages: àmbit del Pla de Bages, àmbit de Mura-Talamanca, àmbit del Moianès, àmbit de Cardona, àmbit de Sant Feliu Sasserra.

Berguedà: àmbit del sistema urbà de Berga, àmbit de l'Alt Berguedà, àmbit del Baix Berguedà

Osona: àmbit de la Plana de Vic, àmbit del Lluçanès, àmbit de les Guilleries-Collsabra, àmbit de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.

Solsonès: àmbit del sistema urbà de Solsona, àmbit de la vall de Lord, àmbit dels municipis rurals del Solsonès.

Ordenar el creixement urbanístic i limitar la dispersió de la urbanització

El pla defineix unes polaritats principals en les àrees urbanes que exerceixen una funció de capitalitat, que tenen un pes demogràfic rellevant i unes bones condicions de connectivitat en el territori.

Les estratègies proposades pel Pla fomenten la protecció del patrimoni urbanístic, vertebrar el territori i, com a resultat de les proteccions del sistema d'espais oberts i de les estratègies polaritzadores del creixement urbà, restringeixen la dispersió dels creixements urbans i la implantació d'edificacions aïllades.

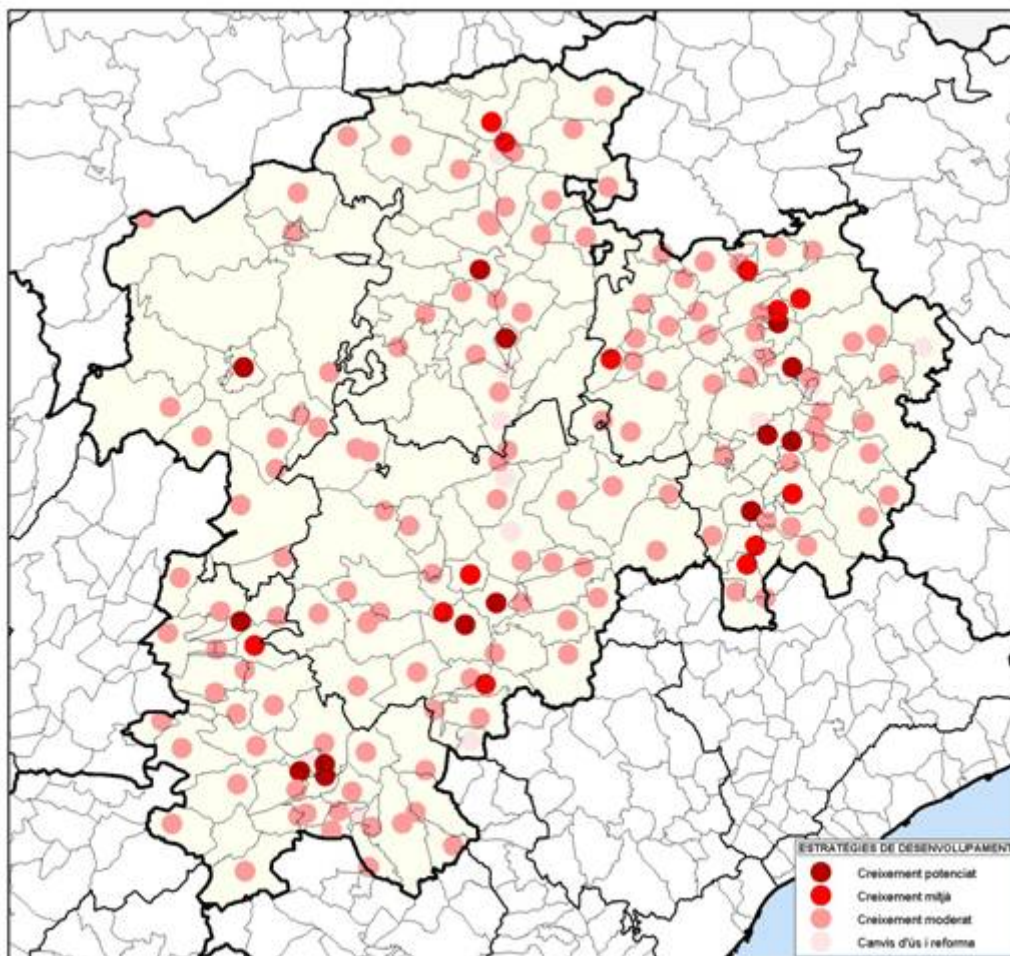
El Pla opta per limitar les opcions de la dispersió urbanística i el creixement de segona residència. Així, no permet la implantació de nous teixits d'habitatge en localitzacions aïllades. Paral·lelament, estableix les estratègies de desenvolupament que han d'orientar l'evolució urbanística dels nuclis històrics i les àrees urbanes i la regulació de les condicions de transformació del sòl no urbanitzable.

Pel que fa als diferents tipus de creixement, el pla té en compte les característiques de cada municipi i la seva potencialitat futura. Així, es proposen diferents tipus de creixement:

- **Creixement potenciat:** aquest tipus de creixement es proposa en aquelles àrees urbanes que pel seu rellevant paper urbà, les excel·lents comunicacions i una reserva de sòl notable fan que siguin una eina fonamental per contribuir al reequilibri territorial de Catalunya. Així, el Pla proposa potenciar el desenvolupament de les àrees urbanes d'Igualada, Manresa, Vic, Berga, Solsona o Calaf, entre d'altres.
- **Creixement mitjà:** es preveu per als municipis amb una dimensió urbana entre mitjana i mitjana alta, però amb un bon grau de connectivitat i de sòl disponible per a ésser urbanitzat i que juguen un paper de nuclis d'atracció subcomarcals. El Pla preveu que el seu creixement en els propers vint anys pugui arribar fins a afegir el 60% al sòl urbà consolidat existent en aquest moment i les noves àrees de sòl urbanitzable hauran de ser proporcionals a les dimensions del nucli urbà. El Pla proposa aquest creixement per a municipis com Sant Joan de Vilatorrada, Bagà o Centelles.
- **Creixement moderat:** es proposa per als municipis de dimensions mitjanes. Aquí els plans d'ordenació urbanística municipal haurien de promoure creixements que no excedeixin un 30% del sòl consolidat ja existent. Sant Llorenç de Morunys, Jorba o Navarres són exemples d'aquest creixement.
- **Canvi d'ús i reforma interior:** el Pla proposa estratègies de canvi d'usos i de reforma interior, tot preveient la possibilitat de peces de nova urbanització per completar algunes àrees urbanes en aquells nuclis amb possibilitats. Es proposa aquesta opció per a nuclis com Sallent o Roda de Ter.
- **Millora urbana i compleció:** destinada als petits nuclis, que es proposa recuperar com a elements del patrimoni urbanístic del territori i, sovint, com a peces significatives del paisatge. El Pla aposta per impulsar la residència associada a les activitats rurals i els serveis turístics de qualitat i de petita escala. Pruit, Pinós o Mirambell són un exemple d'estratègia de millora urbana.
- **Manteniment del caràcter rural:** per a altres nuclis formats per edificacions agràries tradicionals, el pla proposa mantenir la seva situació actual. Entre aquests nuclis es troben Sant Sadurn d'Osormort o Llobera.

Així mateix, el Pla aposta per reforçar les estructures urbanes febles del territori, com són els conjunts de les colònies industrials desenvolupades al llarg dels cursos fluvials i certes àrees amb extenses urbanitzacions de baixa densitat com ara l'àrea urbana de Piera i la de Masquefa.

Igualment, el Pla inclou tot un seguit de recomanacions que hauria d'incloure el planejament urbanístic per protegir i potenciar els nuclis petits. Entre aquestes propostes hi ha la de potenciar la creació de microempreses, establir una xarxa de telecomunicacions adient, revaloritzar el patrimoni cultural i natural, impulsar el turisme rural i facilitar la instal·lació d'activitats artesanals. El document identifica com a àrees amb nuclis petits l'oest de l'Anoia, Sant Llorenç del Munt, parts de l'Alt i el Baix Berguedà, del Lluçanès, de les Guilleries i gairebé tot el Solsonès.

Potenciar i diversificar l'activitat econòmica

Després de formar part de l'espai econòmic més dinàmic de Catalunya, molt especialitzat en les indústries tèxtil i paperera implantades al llarg dels cursos mitjans del Ter, el Llobregat, el Cardener i l'Anoia i de la mineria del carbó i la sal, una part significativa dels municipis de les comarques centrals van començar a quedar al marge de les noves dinàmiques de l'economia.

En aquests moments, aquestes comarques encara estan immerses en aquest procés de transformació. Les cinc comarques presenten una gran disparitat ja que per exemple al Solsonès i a Osona té un important pes el sector primari i el Bages, l'Anoia i el Berguedà, han estat comarques històricament vinculades a la indústria tèxtil. Tot això fa que sigui una zona amb una forta tradició empresarial i de mà d'obra especialitzada.

Per tal de contribuir al progrés econòmic d'aquestes comarques, el Pla territorial preveu diverses mesures, com ara:

- Assolir la progressiva transformació del territori en un espai de nova centralitat amb la millora de les infraestructures viàries nord-sud i est-oest ja previstes al Pla d'infraestructures i transports de Catalunya

- Assenyalar noves opcions d'implantació de noves àrees d'activitat econòmica d'interès supramunicipal vinculades al desenvolupament d'activitats d'alt valor afegit vinculades a la societat del coneixement, a la vegada que facilitar el manteniment i la difusió d'activitats industrials manufactureres al Baix Berguedà i la bipolaritat Cardona-Solsona.
- Propiciar la diversificació de l'activitat econòmica fomentant la promoció de productes amb denominació d'origen com la llonganissa de Vic i la vinya del Pla de Bages o producció de qualitat com els cultius de cereal de la zona de Calaf.

B. Espais oberts

El Pla distingeix diversos tipus de protecció del sòl no urbanitzable segons el seu valor i funció territorial i estableix la normativa de protecció i les directrius de gestió de cadascun d'aquests. Els objectius són:

- **Protegir els espais naturals i garantir la connectivitat ecològica.**
- **Protegir les àrees de valor agrícola.**
- **Protegir el paisatge com a patrimoni cultural i actiu econòmic.**

Les comarques centrals disposen d'un bon entorn natural que fa del paisatge un actiu econòmic en moltes parts del territori i que igualment pot facilitar el desenvolupament harmoniós de les noves àrees urbanes.

Una bona part dels espais oberts es troba en una situació de gran fragilitat davant els riscos d'incendis forestals, i d'altres pateixen els efectes negatius de les activitats mineres, en forma de runams i contaminació dels cursos fluvials, i de la ramaderia intensiva, també per contaminacions induïdes.

L'objectiu de protecció del paisatge es concreta en l'establiment de tres categories de sòl – totes amb el règim jurídic de no urbanitzable – en el sistema dels espais oberts: sòl de *protecció especial*, de *protecció territorial* i de *protecció preventiva*, per a cadascuna de les quals es modulen les possibilitats futures, les condicions de transformació i les condicions d'admissió de noves edificacions.

a) Protecció especial

Inclou aquells espais oberts que actualment ja estan protegits sectorialment per la legislació ambiental i aquells que el Pla considera que tenen un elevat valor agrícola o forestal, un valor ecològic a nivell regional o comarcal, un especial interès cultural i paisatgístic o que juguen un paper destacat en la connectivitat ecològica o en el cicle hidrològic.

D'aquesta manera, el pla entrellaça els espais naturals protegits per la legislació sectorial mitjançant una xarxa de corredors ecològics i territorials que interconnecten els espais naturals protegits com la Muntanya de Montserrat, el Montseny, les Serres del Cadí-Moixeró, el Collsacabra o les Serres d'Odèn i el Port del Comte, entre altres.

Així mateix, el pla protegeix les àrees de valor agrícola entre les quals cal destacar el regadiu de Sant Martí de Tous, les àrees de vinya del Pla de Bages i l'alt rendiment agrícola de la Plana de Vic.

Aquests espais mantindran de manera indefinida el règim de sòl no urbanitzable i les actuacions que la planificació urbanística admet en aquest sòl es condicionaran a la

garantia de preservació dels valors agrícoles, ecològics i paisatgístics que es volen protegir.

b) Protecció territorial

Inclou aquells espais oberts que el Pla no considera necessari que formin part de la xarxa de sòl de protecció preventiva, però que té valors o condicionants que motiven una regulació restrictiva de la seva possible transformació. Es distingeixen quatre motius pels quals un sòl ha d'esser preservat o se n'ha de condicionar la transformació a un suficient interès estratègic territorial:

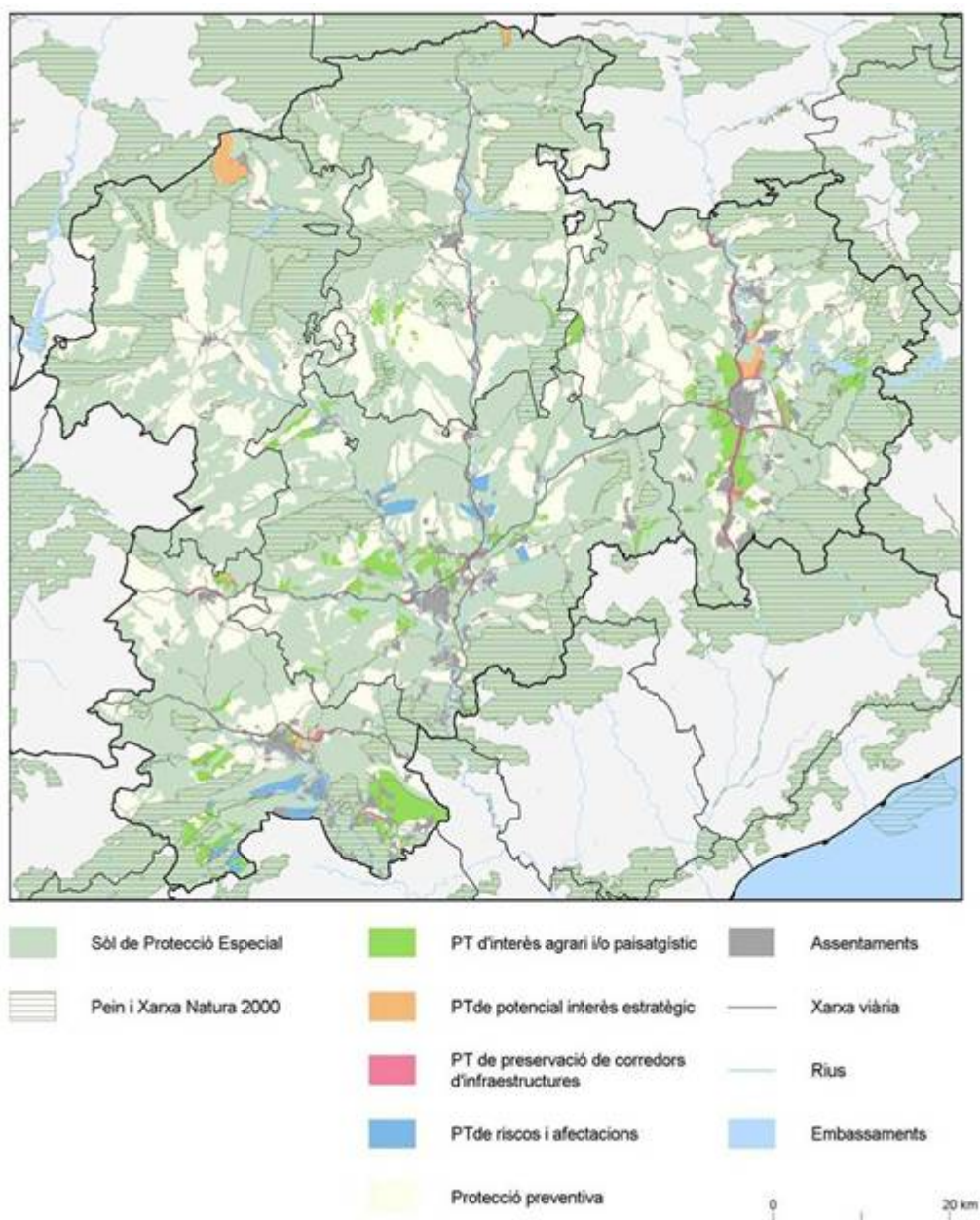
- **Interès agrari i/o paisatgístic:** per aquells terrenys que aporten paisatges significatius o identitaris que convé mantenir com a espais no urbanitzats.
- **Potencial interès estratègic:** per aquells terrenys que per raons de localització, connectivitat, topografia o altres condicions poden tenir en el futur un paper estratègic en l'estructuració territorial.
- **Preservació de corredors d'infraestructures:** en àrees de sòl que, per raó de la seva situació al llarg de determinades infraestructures o en llocs crítics del territori, han de quedar excloses de transformacions urbanístiques amb la finalitat de no dificultar futures propostes de dotació d'infraestructures en general.
- **Riscos i afectacions:** allà on l'existència de riscos naturals o d'altres afectacions impedeixen o condicionen la transformació urbanística i l'edificació del sòl.

c) Protecció preventiva

Són aquelles àrees de sòl no urbanitzable on les revisions dels plans urbanístics podran, d'acord amb les estratègies definides per a assentament, delimitar nous sectors de sòl urbanitzable. També és el sòl on és desitjable que es concentrin les actuacions admissibles en sòl no urbanitzable, que no tenen per objecte la protecció i la gestió dels valors naturals, agrícoles i paisatgístics.

La dimensió i la naturalesa dels creixements urbans que el municipi proposi hauran de concordar amb les estratègies de desenvolupament que el Pla territorial assigna a cada nucli de població.

En general, caldrà considerar aquest sòl de protecció preventiva com una opció preferent enfront del sòl de protecció territorial per a implantacions admeses en sòl no urbanitzable i per a les actuacions d'interès estratègic que poguessin plantejar-se.

C. Infraestructures de mobilitat

El Pla tracta les infraestructures de mobilitat com a elements bàsics de l'ordenació del territori des de la perspectiva funcional i geogràfica de les comarques centrals. Aquest enfocament s'ha d'entendre com a complementari del que és propi dels plans de carreteres des d'una perspectiva de major àmbit i de caràcter sectorial.

Els objectius principals que el Pla pretén en aquesta matèria són els següents: preveure les infraestructures necessàries per a l'accessibilitat exterior i la connectivitat interior del territori; establir la correcta articulació entre les infraestructures de mobilitat i les àrees urbanes i propiciar la integració de les infraestructures en el paisatge.

Xarxa viària

El Pla incorpora projectes viaris de gran importància estratègica com són, entre d'altres :

- El nou tram de la C-16 entre Berga i Bagà, un dels de major dificultat de l'itinerari europeu E-9.
- El desdoblament de la C-17, de Vic-nord fins a Ripoll (recentment s'ha posat ja en servei la variant de Masies de Voltregà, la resta de trams es troben en execució), i la millora del tram Ripoll-Puigcerdà.
- El desdoblament de la C-25, que ha de millorar la mobilitat transversal dintre de l'àmbit.
- El condicionament i millora de l'eix diagonal C-15/C-37, Vilafranca/Montblanc – Igualada – Manresa.
- El condicionament de la C-26 de Ripoll a Basella per Berga i Solsona, i la variant de Solsona de la C-55.
- Nova connexió Masquefa-Capellades de la B-224.
- Condicionament d'itineraris al lluçanès i al moianès.
- Estructuració de la vialitat als principals sistemes urbans:
 - Conca d'Òdena: Ronda Sud d'Igualada
 - Pla del Bages: Enllaç C-55/C-25/C-16 (nus del Guix); variant de Santpedor, constitució de la variant sud-oest de la C-55 a Manresa que permetria alliberar el corredor actual per als moviments interns del sistema urbà.
 - Plana de Vic: millorar de la connectivitat interna dels nuclis de la Plana mitjançant la constitució d'un nou vial, Vial d'Osona, que aprofitarà el màxim possible la vialitat existent.

Xarxa ferroviària

El Pla fa del projecte de l'Eix Transversal Ferroviari de Catalunya un dels seus elements principals. Aquesta infraestructura ha de consolidar la nova lògica territorial del país, en la mesura que integrarà a través de l'àmbit central –Conca d'Òdena, Pla de Bages i Plana de Vic– els sistemes urbans no costaners, de Lleida fins a Figueres.

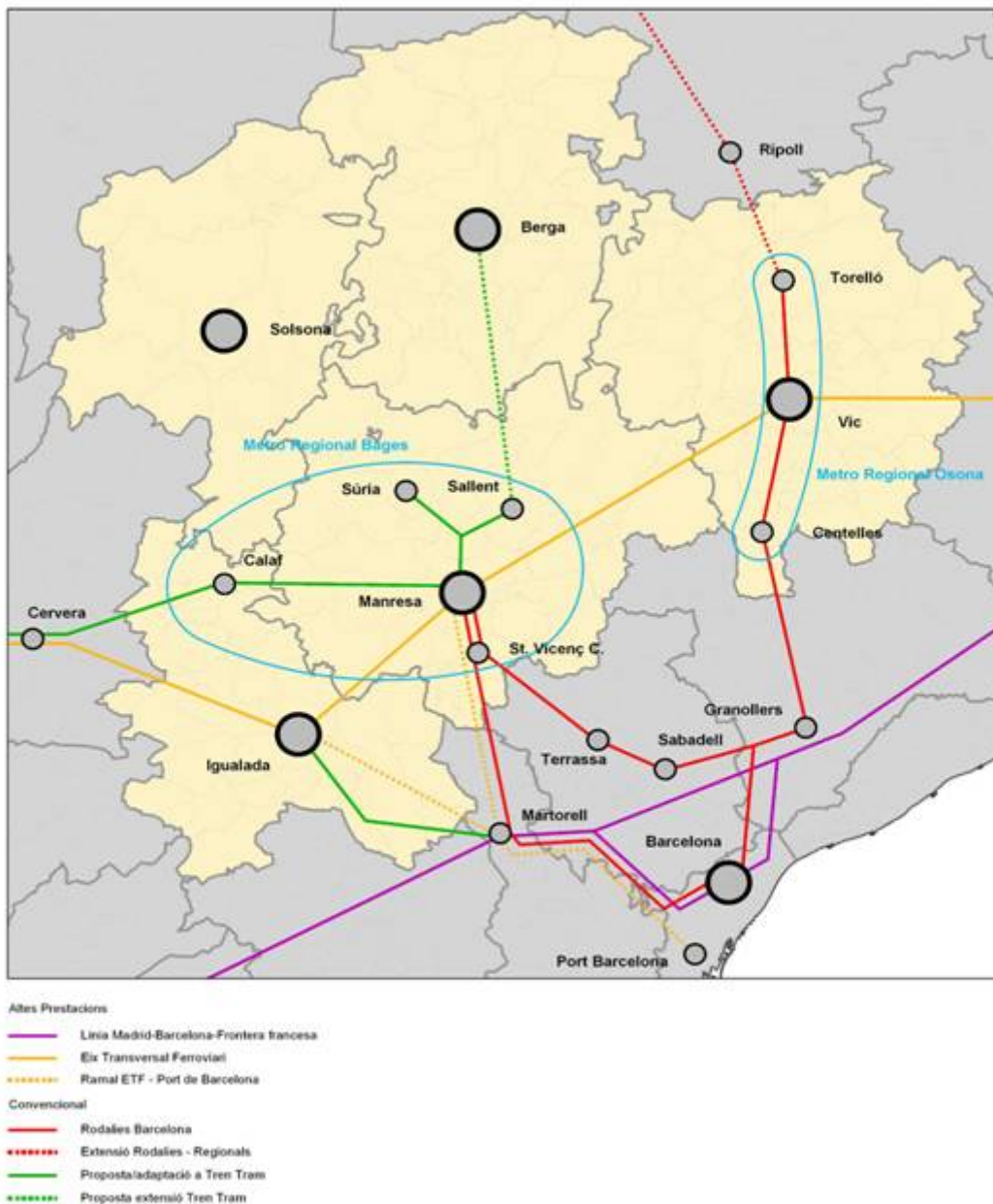
El Pla té especial cura en aportar unes propostes d'implantació d'aquest ferrocarril al seu pas per les àrees urbanes d'Igualada, Manresa i Vic, mirant d'aprofitar totes les oportunitats urbanes que la nova infraestructura ofereix, d'assegurar la seva implantació harmònica i afavorir al màxim la intermodalitat. D'aquesta manera, es preveuen diferents intercanviadors:

- A Igualada, amb la línia FGC Igualada-Martorell-Barcelona.
- A Manresa, amb les línies de Renfe Barcelona-Manresa-Lleida, de FGC Barcelona-Manresa i els nous trens tramvies en estudi cap a Súria i Sallent.
- A Vic, amb la línia de Renfe Barcelona-Puigcerdà.
- Possibles connexions directes a Barcelona mitjançant els ramals a Martorell des d'Igualada i Manresa.

D'altra banda, el Pla posa especial èmfasi en l'estructuració ferroviària dels principals sistemes urbans de l'àmbit:

- A la Conca d'Òdena, reconversió de la línia de FGC a un sistema tren tramvia que serveixi d'aportació al tren transversal i que millori la cobertura territorial i la inserció urbana del servei. Perllongament de la línia fins a l'estació del tren transversal, Sant Maure i les zones de nou creixement al nord.
- Al Pla del Bages, consolidació d'un metro regional articulat entorn l'estació intermodal de Manresa-Cardener que integri:

- L'Eix Transversal Ferroviari.
 - Les línies de Renfe i FGC a cap a Barcelona, amb unificació de corredors i estació al pas per Sant Vicenç de Castellet.
 - El futur tren tramvia a Súria i Sallent.
 - L'adaptació a tren tramvia de la línia Manresa-Calaf-Lleida.
- A la Plana de Vic, constitució del Metro regional d'Osona que millori la connectivitat interna en el corredor Centelles - Vic – Torelló, gràcies als projectes de condicionament i desdoblament de la línia.

Sistema aeroportuari

En l'àmbit aeroportuari, el Pla considera les següents actuacions derivades del Pla d'aeroports, aeròdroms i heliports de Catalunya 2007-2012, en elaboració, i els corresponents Plans Directors associats a cada infraestructura:

- El condicionament per assolir la funció prevista d'aeròdrom d'aviació general i esportiva dels aeròdroms d'Igualada-Òdena i Calaf-Sant Pere de Sallavinera.
- El condicionament per assolir la funció d'aeròdrom auxiliar dels aeròdroms/pistes de vol de Sant Fruitós de Bages i Prat de Mojà.

- La creació del nou aeròdrom auxiliar de Lladurs.

16 de setembre de 2008